

L'entrevista

Per Petterson (Oslo, 1952) és un dels escriptors noruecs que captura millor la bellesa, el pas del temps i la vida. Amb 'Sortir a robar cavalls' es va situar el 2003 com una de les veus literàries de referència a Europa. El llibre va arribar en català el 2016 a Club Editor, i ara Libros del Asteroide el publica en castellà amb una nova traducció. També acaba d'arribar a les llibreries 'M'hi nego' (Club Editor), una novel·la sobre la fi de l'amistat. Els protagonistes són en Jim i en Tommy, que creixen durant els anys 60 en una zona obrera de Noruega.

Per Petterson

Escriptor

“Hi ha moltes coses sobre l'amistat que no expressem en veu alta”

i no en pots sortir. En Jim es troba en aquesta situació i l'única manera que té de fugir-ne és parlar i actuar com un boig. Està sota molta pressió, per a ell la malaltia mental és una sortida. I aleshores ve algú, una ambulància, l'ajuden i l'hospitalitzen.

¿És més difícil escriure sobre l'amistat que sobre l'amor?

¿És més difícil escriure sobre l'amistat que sobre l'amor?

¿Aquesta absència de comunicació seria diferent si fossin dues noies?

No n'estic segur. Potser les noies parlen més entre elles de les seves emocions, però tampoc tinc la sensació que s'estiguin explicant tota l'estona per què són amigues. Això trencaria la naturalesa del vincle, seria com ensopegar amb els propis peus.

Un dels capítols està escrit des del punt de vista de la mare d'en Tommy, que l'abandona quan ell i les seves germanes són petits i s'embarca en un vaixell per desaparèixer. Per què li dona veu? Per al personatge de la mare em vaig inspirar en una veïna que durant molts anys va treballar en un vaixell. Em va explicar que li resultava molt problemàtic ser una dona entre tants homes i que la solució era triar-ne un i embolicar-s'hi perquè els altres la deixessin en pau. Vaig voler-ho incorporar a la novel·la perquè el personatge de la mare és molt fred, misteriós, fins i tot un punt inquietant. Utilitza la gent del seu entorn i abandona els fills deixant-los amb un pare maltractador. És una dona controvertida, però després m'he trobat amb lectors que hi simpatitzen.

El pare és molt més simple: un abusador que al principi se'ns presenta com l'ideal de masculinitat de l'època.

Quan era petit hi havia un nen del meu bloc que tenia un pare com ell. Recordo que un dia el pare el va fer fora de casa a coces i li va clavar una pallissa. Mai havia vist res com allò, va ser molt brutal. De sobte, quan estava escrivint la novel·la, se'm va aparèixer aquella imatge a la ment. La relació del pare amb en Tommy parteix d'aquella experiència, però el noi sent un bri de simpatia pel pare. De sobte es pregunta si la brutalitat del pare es deu al fet que es troba en una situació tràgica o que està desesperat. No ho sap perquè mai l'hi ha preguntat.

M'hi nego reflecteix l'impacte del pas del temps sobre els seus personatges. ¿Podria escriure sense recórrer al passat?

Hi ha escriptors que poden escriure sobre qualsevol cosa, i n'hi ha de molt bons. Jo no soc així. Tinc una ferida des de la qual escric i resulta que aquesta ferida prové del passat. Fa temps que he descobert que escrivint provo d'entendre i de reconstruir el meu passat. L.P. Hartley diu al llibre *El missatger* (1953) que el passat és un país estranger, perquè allà fan les coses diferents d'aquí. Això significa que si viatges al passat hi ha un risc: hi has estat abans, però ja no existeix i tornar-hi fa mal. Si vols ser bon escriptor has d'avançar sempre cap al dolor. Procu fer-ho sempre i per això, amb *Homes en la meua situació*, vaig tenir una crisi que va frenar l'escriptura i que va durar dos anys. ✍️

MANOLO GARCÍA

Núria Juanico

L'amistat d'en Jim i en Tommy és molt poderosa de petits, però de sobte es difumina i desapareix quan són grans. Com definiria el seu vincle?

Hi ha un moment del llibre que tots dos estan drets damunt d'un llac glaçat. En Jim de sobte pregunta a en Tommy: "Per què ets amic meu? Hi ha alguna cosa especial de mi que t'agradi?" En Tommy no entén la pregunta perquè sempre han estat amics, ho dona per fet. Hi ha amistats

que són tan naturals com respirar. I de sobte en Jim sent que deixa de respirar durant uns segons perquè l'altre no sap donar-li una resposta i tot es trenca. Cap dels dos no es pot explicar què ha passat exactament, però la seva amistat s'ha acabat.

Poc després a en Jim li diagnostiquen una malaltia mental i ho atribueix a aquesta pèrdua. Per què vincula les dues coses?

Perquè per a ell perdre un amic com en Tommy és una experiència tan forta que el fa posar malalt. A vegades et trobes en un lloc molt vulnerable emocionalment, no saps com hi has arribat

“Hi ha escriptors que poden escriure sobre qualsevol cosa, i n'hi ha de molt bons. Jo no soc així”